

Hrdinovia stredoveku - rytier

(symbol rovnosti)

2.A

B. Horácková - vedúca tímu

S. Frindrichová

E. Jablonická

M. Lončeková

1. Sabína Frindrichová

Marsil - Saracénsky kráľ sa radí so svojimi kniežatami, ako si má poradiť s francúzskym kráľom Karolom, ktorý už sedem rokov na nich útočí. Najmúdrejší z nich Blancandrin mu navrhne nech povie Karolovi, že prestúpi na jeho vieru a keď odíde zo Španielska, tak ho bude nasledovať do Francúzska a tam v chráme Aix prijme krst. Marsilius tento plán schváli a pošle ho s touto ponukou do franského tábora.

Roland, synovec kráľa Karola, ponuke neverí a pripomína strýkovi, že Marsilius už raz Frankov podviedol. Ganelon, nevlastný otec Rolanda, protirečil tým, že Rolandovi nezáleží na tom, že akou smrťou zomrieme. Kráľ mu dal za pravdu a keď povedal rytierom nech si jedného vyvolia, ktorý pôjde s odpoveďou k Marsilovi, Roland navrhol Ganelona. Ganelon sa preto naňho veľmi nahneval, lebo si to vysvetlil akože ho Roland posielal na smrť.

Blankadrin vedel, že Karol ihneď pošle odpoveď tak počkal na Ganelona a išli spolu. Ganelon sa mu zverí zo svojou nenávisťou k Rolandovi a mu, že kráľ neopustí Španielsko dokým bude počúvať rady Rolanda. Kým obaja prídu na Marsiliov dvor, tak vymyslia plán ako zradiť Karola a ako sa zbavia Rolanda. Marsilovi sa ten plán páčil a Ganelonovi sľúbil drahé dary za zradenie Rolanda. Ganelon mu zradu odprisahal.

Keď sa dali Francúzi na pochod domov, kráľ sa pýtal koho má dať veliť zadnému voju. Ganelon už nato čakal a navrhol Rolanda. Tak teda zostal Roland a jeho priateľ Olivier spolu s dvanásťtisíc ďalšími rytiermi v zadnom voji. Medzitým v Zaragoze zhromaždil Marsil vyše štyristotisícovú armádu a išiel s ňou proti Francúzom. Keď v zadnom voji Francúzi zbadali, že na nich ide veľká presila, hneď im bolo jasné, že ich Ganelon zradil. Olivier viackrát radil Rolandovi, aby radšej zatrúbil na jeho roh Olifant, aby to kráľ začul a prišiel im na pomoc s armádou. Roland však kvôli hanbe nechcel v žiadnom prípade zatrúbiť. Veril, že Saracénov porazia. Keď Roland videl, že to asi sami nezvládnu, tak povedal Oliverovi nech zatrúbi na olifant. Olivier sa vtedy s Rolandom pohádal, vyčítal, že neposlúchol jeho rady na začiatku. No Roland napokon z celej sily vytruboval na Olifant. Keď to kráľ Karol začul Rolandov roh, hneď mu bolo jasné, že zadný voj bojuje. No Ganelon zahováral, vysvetľoval kráľovi, že Roland pre svoju pýchu by ani v najväčšom nebezpečenstve nezatrúbil na roh, a pripomína mu

ako neraz vytruboval na rohu aj kvôli vyplašenému zajacovi, aby pobavil svojich priateľov. No počuli, že Roland trúbi dlho a z celej sily. Preto Karol, povzbudený rytiermi prikázal zviazať a strážiť Ganelona ako zradcu, dal zatrúbiť na odpoveď a s vojskom sa ponáhlal na pomoc. Sám Marsil sa dostal až k Rolandovi, s ktorým sa pustil do boja. Roland v boji Marsilovi odťal pravé zápästie. Keď to videli Saracéni, veľmi sa naľakali - stotisíc sa ich dalo na útek. Napriek tomu ich ostalo ešte veľa. Francúzi už boli na hraniciach svojich síl, no napriek tomu bojovali udatne, že Saracéni sa báli prísť blízko k Francúzom a tak ich obklúčili a valili na nich šípi a kopije.

Saracéni videli, že Rolanda už nepremôžu tak naňho vystrelili šípi, vrhli kópie a oštepky a dali sa na útek, Rolando omdlel. Neskôr však sa prebral, keď mu z ruky vyberal meč jeden Saracénsky vojak, nabral silu a ovalil ho rohom, no uvedomil si, že jeho vzácny meč Durandal a roh Olifant sa nemôžu dostať do rúk nepriateľa. Preto sa pokúšal Durandala zničiť búšením do skaly, no meč nezničil. Roland ucítil, že ho už opúšťajú posledné sily a umiera na bojisku, ale ako víťaz, nie porazený.

Prichádza kráľ s armádou na bojisko, zúfalý vidí, že už je neskoro, nevidí živého Francúza, iba kúdol prachu po nepriateľovi, začne ho prenasledovať, iba štyrom vojakom dá strážiť telá. Ženie nepriateľov až k rieke Ebro, kde sa prenasledovaní Saracéni utopia pod ťarchou brnenia. Nakoniec dobyje Zaragozu. Kresťania zvíťazili a zradca Ganelon bol potrestaný.

2. Monika Lončeková

Rolandova studňa

Mária Ďuríčková

Pri korunovaní kráľa Maximiliána a jeho manželky Márie vypukol v Bratislave požiar. Vyletel až k oblakom červený kohút, prašťali šindľové strechy, dokonca pri tom zahynulo aj niekoľko ľudí. Mesto malo vtedy málo studní, chýbala im voda na boj s plameňmi.

Po nešťastnej udalosti vydal kráľ Maximilián príkaz, aby na Hlavnom rínku postavili veľkú studňu, fontánu. Takú, čo bola aj výdatná na vodu, aj bohatá na krásu.

Vykopali studňu a staviteľ - umelec ju utešene stvárnil. Uprostred kamennej nádrže, do ktorej striekala voda mnohými prúdmi, spodobnil na podstavci slávneho rytiera Rolanda, ktorého hrdinské činy ospevovali všetci trubadúri a igríci.

Obyvatelia mesta si však o vzniku Rolandovej studne rozprávali čosi celkom iné. Zavítal vraj rytier Roland po akejsi rytierskej povinnosti aj na Bratislavský hrad. Pokojná povinnosť to bola. Jeho meč Durandal, zázračný meč z nezničiteľnej ocele, mu ticho visel na páse, zosunutý v drahocennej pošve.

Podvečer, keď už slnce zapadalo za tmavé chrbty hôr, prechádzal sa Roland po hradných valoch. Beláskavý súmrak, padal na hrad, na mesto pod ním a široké stuhy Dunaja.

Na nádvorí hradu pukotala vatra, okolo ktorej zaznievala vrava vojenskej družiny.

Z kováčskej dielne sa ozýval jasný cveng úderov kovu o kov. Kdesi za valmi vŕzgali káry naložené plnými putňami hrozna. Končil sa teplý jesenný deň. Celkom ako u nás v Bretónsku, pomyslel si rytier Roland. A odrazu – možno pre tú spomienku, možno z pocitu clivoty – siahol po svojom povestnom rohu Olifante.

Rozletela sa beláskavým povetrím lahodná prostá melódia. Utíchli hlasy vojakov odmlčalo sa v údive kováčske kladivo začúchol aj vrzgot

vinohradníckych kár. Celý hrad i mesto sa započúvali do čarovnej hry Rolandovho rohu. To sa opakovalo po niekoľko večerov. Potom sa rytier Roland vrátil zasa do svojej vlasti a Bratislava už márne vyčkávala jeho večernú hru. Prešlo koľkosi času, nevedno či veľa, či málo – a tu sa jedného dňa dohrnú k richtárovi bratislavské ženy. „Pán richtár, čo budeme robiť?“ vraví prvá, ktorá im prišla v čele. „Naše deti si tak zvykli na večernú uspávanku rytiera Rolanda, že nám už bez nej nevedia zaspäť. „Len plačú a plačú, za ten svet ich nemôžeme upokojiť,“ hovorí druhá. „Čosi treba robiť!“ volajú ženy. „Treba“ prikyvuje richtár. Zišlo mu na um, že i jeho synček v poslednom čase ťažko zaspáva a v noci sa stráha zo sna. „Lenže čo?“ „Ty si richtár, vymysli niečo! “

Rozmýšľal richtár, rozmýšľala aj mestská rada. Až napokon vyhútali! Keď nebol naporúdzi živý rytier Roland, dali postaviť na rínku aspoň jeho sochu.

Oj či len bola krásna! Brnenie sa jej strieborne ligotalo, helmica bola modrá a rukavice, siahajúce až po lakeť, červené. Ľavou rukou držal rytier Roland rukoväť meča, pravou sa opieral o štít s erbom. Roh Olifant mu síce iba nemo visel cez plece, miesto neho však čarovne zurčali do kamennej nádrže prúdy vody ...

Od toho dňa znova bratislavské deti dobre usínali a mávali aj sladké sny.

Z knihy Bratislavské povesti

Romantici v minulosti rozšírili aj túto legendu o rytierovi Rolandovi :

Že obrnený rytier stojaci uprostred vodnej nádrže na dnešnom Hlavnom námestí je legendami opradený francúzsky stredoveký rytier Roland. Ten vraj zavítal do Bratislavy, aby chránil chorých, slabých, deti a ženy pred rôznymi nebezpečenstvami. Takto sa postupne ujalo pomenovanie „Rolandova“ fontána, hoci v skutočnosti je Maximiliánova. Rytier sa vraj vždy na prelome rokov otočí o 180 stupňov a pokloní sa smerom k domu číslo 6, v ktorom kedysi zahynuli radní páni pri obrane mesta. Na Veľký piatok sa otočí okolo svojej osi a mávne čarovným mečom Durandalom na každú svetovú stranu na dôkaz, že mesto je pod jeho ochranou. Vidieť ho však môžu iba rodení

Bratislavčania, aj to iba tí, ktorí majú dobré a statočné srdce a nikdy nikomu neublížili. Povešť hovorí, že rytier Roland v meste naozaj bol a vždy večer hrával na svojom povestnom rohu Olifante lúbezné melódie, pri ktorých bratislavské deti dobre zaspávali. Keď sa vrátil do rodného Bretónska, deti bez uspávanky plakali a plakali, a tak ich matky vtrhli na radnicu, aby richtár niečo vymyslel, ináč svojich potomkov neuspia. Richtár prikázal postaviť nad studňou Rolandovu sochu s fontánou, z ktorej do kamennej nádrže padali zurčiace pramienky vody. A pri tomto zurčaní deti dodnes dobre zaspávajú a mávajú pekné sny.

www.soupotr.sk/texty/skola/casopis/marec_10/bratislava_fontana.html

Kto bol vlastne rytier Roland ?

Všetko začalo už veľmi dávno. Bolo to v deň keď si obyvatelia starej Bratislavy veľmi dobre uvedomovali význam vody pre život. Bez nej by boli predovšetkým zahynuli smädом a neubránili sa častým požiarom v meste. Preto veľa domov malo studňu priamo vo dvore. Tí, ktorí ju nemali, brali si vodu z verejných studní a fontán. Vlastný zdroj vody potrebovalo aj bratislavské Hlavné námestie, kde sa sústreďoval život mesta. Preto už od jeho vzniku pred viac ako sedemsto rokmi sa tu nachádzala verejná studňa. Neskôr k nej pribudla drevená nádrž, z ktorej čerpali vodu počas požiarov. Pred viac ako štyristo rokmi (1563) korunovali v Bratislave za uhorského kráľa Maximiliána II. V celom meste sa konali veľkolepé oslavy. Súčasťou osláv boli aj rytierske súboje pri ktorých vypukol veľký požiar a zničil veľa prevažne drevených domov v centre mesta. Kráľ Maximilián II preto mestu finančne prispel na výstavbu dostatočne veľkého zdroja vody. Vďační mešťania nechali kráľa zobraziť ako obrneného rytiera, ktorý pôvodne hral všetkými farbami. Keď ich dážd' zmyl, namalovali ho znovu, postupne však rytier ostal taký, akého ho poznáme dnes. Originál pred nedávnom uložili do úschovy a na jeho miesto postavili kópiu.

Na čo sme prišli ?

Rytierom Rolandom bol vlastne kráľ Maximilián II. Mešťania ho preto nechali zobraziť ako obrneného rytiera, z vďaky za finančné príspevok na výstavbu dostatočne veľkého zdroja vody.

www.soupotr.sk/texty/skola/casopis/marec_10/bratislava_fontana.html

3. Barbora Horáčková

Zobrazenie Rolanda v Európe

Bratislava - Staré mesto, Hlavné námestie (fontána rytiera Rolanda)

Bardejov - Radničné námestie

Brémy (Nemecko) - Hlavné námestie, najstaršia socha z roku 1404

Prečo sochu rytiera Rolanda tradične umiestňovali na hlavné námestia?

- Sochy boli dôkazom činov slávnych osobností, ktorým ľudia verili a uctievali si ich.
- Rovnako aj rytier Roland si zaslúžil podobné gesto a to hlavne pre jeho lúbezné piesne.
- Sochy na hlavných námestiach boli umiestňované práve preto, že sa tam ľudia často krát zhromažďovali kvôli politickým či kultúrnym podujatiam
- Sochy na hlavných námestiach by mali mať pozitívne postavenie
- Napr. socha rytiera Rolanda na Hlavnom námestí v Bratislave je postavená tak, že je otočená tvárou k Starej radnici, hovorí sa, že raz do roka, keď sa strieda starý rok s novým, sa rytier Roland otočí na druhú stranu a úctivo sa pokloní pánom, ktorí položili život za slobodu mesta, rytier vraj ožíva aj na Veľký piatok, keď popoludní zide z podstavca a zamáva mečom na štyri svetové strany, avšak tento druh legendy, môže vidieť iba rodený Bratislavčan, ktorý nikdy nikomu neublížil

Rytieri

rytier Juraj- slávu mu zaistil zápas s drakom a vyslobodenie devy z jeho pazúrov, zvädza legendárny súboj na nádvorí Primaciálneho paláca, boj nesprevádza rykot (krik) zranenej obludy, ale iba nežný zurkot fontány

rytier Lancelot- bol rytierom Okrúhleho stola a nikdy nezlyhal v odvahe, sile, či dvornosti, rád slúžil iným rytierom a jeho služby boli vzácne, pretože bol považovaný za najlepšieho šermiara Okrúhleho stola, len sir Tristan sa mu mohol postaviť s mečom

Čo majú tieto príbehy spoločné/odlišné?

- Aj keď obidvaja boli vyznačení odvahou, každý z nich bojoval za niečo iné, za niečo v čo veril
- rytier Juraj bojoval za lásku a rytier Lancelot za svoj život

Obrázky:

Umiestnenie rytiera Rolanda v Bratislave

Umiestnenie rytiera Rolanda v Bardejove

Umjestnienie rytiera Rolanda v Brémach

rytier Jurajrytier Lancelot

4. Erika Jablonická

Rytier Roland bol v minulosti veľmi statočný, veľmi odvážny, bojoval za spravodlivosť. Ako tak uvažujem, aký by bol rytier Roland dnes, za čo by bojoval a čo by chcel odkázať svojmu ľudu, nevyzerá to veľmi nádejne- teda aspoň podľa mňa. V dnešnej dobe, ak je nejaký správny človek, ktorého môžeme nazvať hrdinom, ktorý si stojí za svojim a chce, aby na tomto svete bola spravodlivosť, mier a uznanie, toho rýchlo zlikvidujú alebo z neho spravia zločinca či devianta. Skrátka ho pošpinia akýmkoľvek spôsobom. Za čo by mal asi tak bojovať ? Za spravodlivosť ? Za mier ? Za pochopenie ? Prosím vás, nič z toho by sa mu dnes nepodarilo a to hlavne kvôli ľuďom v oblekoch, ktorí sedia na veľkých stoličkách, okrádajú nás a myslia si, že zožali všetku múdrosť sveta. Osobne si myslím, že taký Roland by v dnešnom svete bohužiaľ neuspel. Keby som si mohla vybrať aký by mal byť hrdina, bol by ako Jánošík. Bohatým by bral a chudobným dával. Každému by dal, to čo si zaslúži a čo mu patrí. Či už v dobrom alebo v zlom, ukázal by všetkým na čom záleží a čo si treba vážiť. Pretože v dnešnom svete si nevážime skoro nič. Dokonca ani naše vlastné životy, s ktorými často hazardujeme. A ešte by bol nesmrteľný, pretože by bolo úžasné keby tu taký hrdina- dnešný Roland alias Jánošík ostal naveky a bojoval by za správne veci. To je moja úvaha a môj názor na dnešného Rolanda, za čo by bojoval a aký by bol.

Zdroje:

www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Hlebova1/.../3....

csatosz.szm.com/historky/historka6.html

[www.soupotr.sk/texty/skola/...10/bratislava fontana.html](http://www.soupotr.sk/texty/skola/...10/bratislava_fontana.html)

Karl Benyovszky - Prechádzka starým Prešporkom (40 - 41 - 42) - vydavateľstvo
PT

Ing. Helena Navrátilová, Vladimír Hančín, Ing. Mária Klačanská - Bratislava
sprievodca (104 -105) - ŠPORT BRATISLAVA ISBN 80-7096-024-8

[http://slovenskepovestikdebolotambolo.webnode.sk/news/bratislava-povest-
o-rytierovi-rolandovi/](http://slovenskepovestikdebolotambolo.webnode.sk/news/bratislava-povest-o-rytierovi-rolandovi/)

<http://csatosz.szm.com/historky/historka6.html>

<http://www.slovakiasite.com/sk/povesti4.php>